

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุ ในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง*
POLITICAL PARTICIPATION OF THE ELDERLIES AT MUANG
RAYONG DISTRICT, RAYONG PROVINCE

พระมหาธีระยุทธ ฐานรโต, อนุภูมิ ไชวเกษม, ธัชชนันท์ อิศรเดช

Phramaha Theerayuth Thanarato, Anuphum Solkasem, Thatchanan Itsaradetch

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: teerayuthtci65@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุ เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุ การวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

พบว่า 1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 โดยค่าเฉลี่ยด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอยู่ในระดับมากที่สุด 2. ผลของการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกันโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนอาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกันโดยภาพรวมจึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3. ข้อเสนอแนะ ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ควรให้ความรู้ธิบายด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ครบถ้วน กระชับ ชัดเจน ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการรณรงค์หาเสียงเจ้าหน้าที่ต้องหมั่นประชุม ให้ความรู้ความสามารถกับผู้สูงอายุ ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน หรือองค์กรทางสังคมมุ่งเน้นให้กิจกรรมในการรวมตัวกันทำมาว้างเพื่อให้เกิดการพัฒนาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม; การเมือง; ผู้สูงอายุ

Abstract

Objectives of this research paper were to study level of elderly persons' political participation, to compare the elderly persons' political participation, classified by personal factors and to study problems, obstacles, and recommendations for the elderly persons' political participation. Methodologies were the mixed methods: The quantitative research, data were collected with questionnaires and the qualitative research, data were collected from 10 key informants by in-depth-interviewing and analyzed by content descriptive interpretation.

Findings were as follows: 1. Level of the elderly persons' political participation by overall, were at middle level average = 3.36, the highest aspects where voting was at the highest level. 2. Results of comparison of the elderly persons political participation were found that people with different genders, education levels and political information exposure did not have different level of political participation, rejecting the set hypothesis. People with different occupations and income per month had different level of political participation, accepted the set hypothesis. 3. Recommendations for voting aspect; the elderly persons should be more informed the explanations must be done with simple, easy to understand language that is complete, clear, and concise. The election campaign activities aspect, Officials must hold the meeting regularly to inform the elderly persons Participation in community or social organizations activities must emphasize free time activities to create social activities leading to political activities.

Keywords: Participation; Political; Elderly persons

บทนำ

ประเทศทั่วโลกที่มีการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์นั้นยอมรับกันทั่วไปว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามค่านิยมของ อับราฮัม ลินคอล์น อดีตประธานาธิบดี คนที่ 16 ของสหรัฐอเมริกา นั้น (พระมหาณรังค์ ธมมเมธี, 2562) เป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน อันเป็นที่ยอมรับว่าเป็นนิยามของการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งอำนาจสูงสุด หรืออำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน โดยประชาชนทำหน้าที่ในการปกครองตัวเองโดยตรง

อนึ่งเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่ได้ชื่อว่าเป็นประเทศหนึ่งที่มีการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ตั้งแต่พุทธศักราช 2560 เป็นต้นมานั้น มุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกิจการบ้านเมืองโดยตรงมากขึ้น โดยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพิ่มขึ้น ระบบราชการต้องยอมรับและปรับให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการเสนอแนะความคิดเห็น และการตรวจสอบผลการดำเนินงาน ตลอดจนปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของประชาชนตามที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สิทธิที่จะเข้าสมาคมหรือตั้งพรรคการเมืองหรือกลุ่มผลประโยชน์ สิทธิเกี่ยวกับการพูด ชุมชนและการพิมพ์อย่างอิสระ ล้วนเป็นกิจกรรมซึ่งมีอิทธิพลต่อรัฐบาลในการเลือกตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมถึงการเข้ามีส่วนร่วมต่อการปกครองโดยการทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการปกครอง การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักการสากล ที่อารยประเทศให้ความสำคัญและเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจ เพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลักการธรรมาภิบาลที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ทุกภาคส่วนในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดีขึ้นและเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุก ๆ ฝ่ายในการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

การให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง สิทธิที่ประชาชนควรรู้ หน้าที่ที่พึงมี ประชาชนก็จะให้ความร่วมมือและเข้ามีส่วนร่วมมากขึ้น ทำให้เกิดการตื่นตัวทางการเมือง การเมืองเป็นเรื่องของทุกคน เพื่อไปใช้ประโยชน์และเห็นผลได้จริง ทุกคนต้องไปใช้สิทธิและร่วมกันตรวจสอบนักการเมือง ก็สามารถแก้ปัญหาการคอร์รัปชันได้ ในทางด้านการเมืองทางการเมืองการเลือกตั้ง อยากให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ คัดค้าน เมื่อพบการทุจริตของการเลือกตั้ง และร่วมกันคัดค้านด้านคุณสมบัติของผู้สมัครในการ ดำเนินการเลือกตั้งท้องถิ่น ยังให้การมีส่วนร่วม การคัดค้านให้มากขึ้นกว่าเดิมมีน้อยมาก การมีส่วนร่วมให้การเมืองท้องถิ่นมากกว่านี้เพื่อช่วยพัฒนาการเมืองท้องถิ่นให้บรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ด้านการดำเนินเลือกตั้งอย่างมีประสิทธิภาพในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ทาง การเข้ามีส่วนร่วมและด้านการณรงค์ดำเนินการเมืองท้องถิ่น อยากให้ประชาชนได้ไปช่วยกันทำหน้าที่ของด้านการดำเนินการเลือกตั้ง-การเคารพกฎ กติกา ในการเลือกตั้ง-การใช้สิทธิใช้สิทธิเลือกตั้งตาม วัน เวลา และสถานที่-รับฟังข่าวสารการเลือกตั้งที่ถูกวิธีจากทางเทศบาล-ช่วยกันตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครและร่วมคัดค้านหากพบการทุจริตด้านการร่วมรณรงค์การเมืองท้องถิ่น-การบอกต่อให้แก่สมาชิกครอบครัว-เข้าร่วมประชาสัมพันธ์กับรถกระจายเสียงหรือรถประชาสัมพันธ์-ช่วยแจกแผ่นพับของเทศบาลในการเลือกตั้งท้องถิ่น-ร่วมรณรงค์การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งโดยวิทยุกระจายเสียงด้านการตัดสินใจทางการเมือง-ประชาชนมีการตัดสินใจทางการเมืองโดยการเปิดเผยต่อ

สาธารณชน-ผลงานของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจทางการเมืองของประชาชน (เอกชัย พรนิคม, 2564)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ทางรัฐบาลต้องตอบสนองความชอบของประชาชน ที่ถือว่าความเท่าเทียมของประชาชนในทางการเมืองเป็นสิ่งสำคัญของประชาธิปไตย ประชาชนต้องมีโอกาสในการกำหนดความพอใจของเขา นั่นคือต้องประกันว่าประชาชนมีเสรีภาพที่จะรวมตัวกัน มีเสรีภาพในการแสดงออกซึ่งสิทธิในการลงคะแนน มีแหล่งทางเลือกของข้อมูล มีเสรีภาพ มีการเลือกตั้งที่ยุติธรรม ผู้นำทางการเมืองมีสิทธิในการแข่งขันเพื่อการเลือกตั้งและสถาบันในการดำเนินการตามนโยบายที่มาจากการเลือกตั้งและการแสดงออกของประชาชน มีเสรีภาพของการเมืองเป็นเสรีภาพในการแสดงออกประชาสัมพันธ์ทางสื่อรวมตัวเป็นกลุ่ม เมื่อแน่ใจว่ามีการแข่งขันและมีการมีส่วนร่วมที่ตรงไปตรงมา (พระมหาหยิงศมหมางคโล, 2564)

ปัจจุบันประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่มีโอกาสรียนรู้หรือเข้าใจระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริงน้อยมาก เพราะเป็นการปกครองแบบประชาธิปไตยเฉพาะโครงสร้างอำนาจทางการเมืองเท่านั้น ประชาชนไม่ได้เป็นเจ้าของอำนาจประชาธิปไตยที่แท้จริงการล้มลุกคลุกคลานของระบอบประชาธิปไตยในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ความล้มเหลวในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้เกิดแก่ประชาชนส่วนใหญ่ ความล้มเหลวดังกล่าวเกิดขึ้นจากการที่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศมีระดับการศึกษาเฉลี่ยเพียงแค่ระดับประถมศึกษาเท่านั้น จึงขาดโอกาสที่จะได้ศึกษาเพื่อหาความรู้ความเข้าใจต่อคุณค่าของระบอบประชาธิปไตย ประชาชนส่วนใหญ่เหล่านี้จึงมีโอกาสได้เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมทางอ้อม ด้วยเหตุนี้ประชาชนชาวไทยจึงไม่เห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมือง สำหรับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจะเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญที่สุด กล่าวคือ ประเทศที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง ย่อมแสดงถึงความเป็นประชาธิปไตยที่สูง การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นทั้งเป้าหมาย และกระบวนการทางการเมืองของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครอง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุยังมียุทธศาสตร์จำกัดและไม่เฉพาะเจาะจง แต่ก็พบว่าผู้สูงอายุมีส่วนร่วมทางการเมืองค่อนข้างต่ำกว่ากลุ่มวัยอื่น ๆ อย่างไรก็ตามการวิจัยที่ผ่านมา ยังไม่ได้ข้อสรุปที่ชี้ชัดได้ว่า อะไรเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุ เป็นเพียงการคาดคะเนและวิเคราะห์ โดยใช้หลักเหตุผลมากกว่าการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยข้อจำกัดของการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุที่พบ จึงเป็นประเด็นสำคัญที่การศึกษาครั้งนี้ถูกพัฒนาขึ้น เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมืองของผู้สูงอายุ (ภัทรดา อุ่นกมล, 2558)

สำหรับการเลือกพื้นที่ในการศึกษานี้ ได้พิจารณาข้อมูลรายจังหวัดของประเทศไทย พบว่าจังหวัดระยองเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีแนวโน้มสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นมากตามลำดับ กล่าวคือจากข้อมูลสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2564 ที่มี

ประชากรรวมในอำเภอเมืองระยอง 243,502 คน เป็นผู้สูงอายุ 32,539 คน แบ่งเป็นชาย 14,035 คน หญิง 18,504 คน พบว่าสัดส่วนประชากรสูงอายุของจังหวัด คือ ร้อยละ 13.4 หรือมีประชากรสูงอายุประมาณ 22,709 คน (สำนักบริหารการทะเบียน, 2564) ทำให้จังหวัดระยองก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย นอกจากนี้หากพิจารณาการดำเนินงานของภาครัฐต่อประชากรสูงอายุของประเทศไทย ที่เริ่มมีการเตรียมนโยบาย เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางประชากรของประเทศ

จากเหตุผลที่กล่าวมาผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยองเป็นอย่างไร และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อหาแนวทางในการกระตุ้นและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยองได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล มีความแตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. ประชาชน ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือผู้สูงอายุในอำเภอเมืองจังหวัดระยอง ซึ่งมีผู้สูงอายุ 22,709
2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สูงอายุในอำเภอเมืองจังหวัดระยอง ที่อยู่ใน 15 ตำบล รวมทั้งสิ้น 22,709 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 393 คน

3. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 10 ท่าน ได้แก่ พระสงฆ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 รูป นักการเมือง จำนวน 5 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน และ นักวิชาการทาง รัฐศาสตร์ จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อวัด “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองระยอง จังหวัด ระยอง” มีโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถามมี ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ หรือตรวจสอบรายการ โดยถามเกี่ยวกับ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอ เมืองระยอง จังหวัดระยอง”

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ผู้สูงอายุในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question)

แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อใช้ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อนำมา วิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และเลือกใช้ค่าสถิติที่เหมาะสมกับข้อมูลสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่ม ตัวอย่างและพรรณนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองระยอง จังหวัด ระยอง สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง จำแนกตามปัจจัย ส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่า เอฟ (F-Test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัว แปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีผลต่าง เป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด (Open ended Question) ที่แสดงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context) นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด

ผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการรณรงค์หาเสียง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.83 อยู่ในระดับปานกลาง และ ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชนหรือองค์กรทางสังคมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล มีความแตกต่างกัน

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ต่อเดือน การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ในด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการรณรงค์หาเสียง และด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชนหรือองค์กรทางสังคม แตกต่างกัน ตามสมมติฐานที่ 1-5 ดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปผลทดสอบสมมติฐานโดยการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานที่	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	t-test/ F-test	ค่า Sig	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
1	เพศ	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุ	0.11	0.23	-	✓
2	ระดับการศึกษา	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุ	1.41	0.23	-	✓
3	อาชีพ	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุ	2.60	0.05*	✓	-
4	รายได้ต่อเดือน	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุ	1.97	0.12*	✓	-
5	การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุ	0.10	0.96	-	✓

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

จากผลการศึกษาพบว่า

1) ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามหลักอุปสรรคปัญหา และอุปสรรคเรียงลำดับตามความสำคัญดังนี้คือ 1) ติดงานไม่ค่อยสะดวกไปเลือกตั้งในวันที่กำหนดจำนวน 21 คน 2) ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจากคนรู้จักในพื้นที่ หรือที่คุ้นเคยมากกว่าผลงานและความสามารถ จำนวน 18 คน 3) ความเข้าใจในการลงคะแนนเสียง ทำให้เกิดบัตรเสียได้ จำนวน 10 คน และ การลงคะแนนด้วยบัตรใบเดียว ทำให้เลือกผู้สมัครผิด จำนวน 4 คน ตามลำดับ โดยมีแนวทางการแก้ปัญหา และอุปสรรคเรียงลำดับตามความสำคัญดังนี้คือ 1) เสียสละเวลาเพื่อเดินทางไปเลือกตั้งตามหน้าที่ของประชาชนชาวไทย จำนวน 21 คน 2) การประชาสัมพันธ์และการให้ข้อมูลของผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องชัดเจนและเข้าถึงประชาชนมากกว่านี้ จำนวน 18 คน 3) เจ้าหน้าที่ควบคุมจุดเลือกตั้งต้องอธิบายให้ผู้สูงอายุให้ชัดเจนถึงวิธีการลงคะแนนเพื่อป้องกันไม่ให้

เกิดบัตรเสียได้ จำนวน 8 คน และ 4) ต้องทำความเข้าใจถึงวิธีการเลือกตั้งและการเลือกผู้สมัครที่ตนเองต้องการให้ถูกต้อง จำนวน 4 คน ตามลำดับ

2) ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการรณรงค์หาเสียงตามหลักอภิธานิธรรมแสดงปัญหา และอุปสรรคเรียงลำดับตามความสำคัญดังนี้คือ 1) กิจกรรมส่วนใหญ่จัดเฉพาะกลุ่มผู้ประสานงานกับทางราชการ จำนวน 21 คน 2) ไม่สะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรมการรณรงค์หาเสียงเพราะต้องทำงาน จำนวน 18 คน 3) ยังมองไม่เห็นความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ จำนวน 10 คน และ 4) ช่วยแชร์ข้อมูลทางโซเชียลมีเดียแต่ที่เป็นทางการไม่เคยเข้าร่วมเพราะขาดการประชาสัมพันธ์ จำนวน 4 คน ตามลำดับ โดยมีแนวทางการแก้ปัญหา และอุปสรรคเรียงลำดับตามความสำคัญดังนี้คือ 1) การจัดกิจกรรมครอบคลุมและเข้าถึงประชาชนได้ทุกกลุ่ม จำนวน 21 คน 2) เสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านั้น จำนวน 18 คน 3) ต้องแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านั้น จำนวน 8 คน และ 4) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องให้ความรู้ความเข้าใจถึงกิจกรรมเหล่านั้น จำนวน 4 คน ตามลำดับ

3) ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชนหรือองค์กรทางสังคมตามหลักอภิธานิธรรมแสดงปัญหา และอุปสรรคเรียงลำดับตามความสำคัญดังนี้คือ 1) ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมของชุมชนเหล่านี้ จำนวน 21 คน 2) ขาดการประชาสัมพันธ์ในเรื่องของกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านั้น จำนวน 18 คน 3) ไม่สะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านั้นเพราะต้องทำงาน จำนวน 10 คน และ 4) ขาดการให้ความร่วมมือของคนในชุมชนในการเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 4 คน ตามลำดับ โดยมีแนวทางการแก้ปัญหา และอุปสรรคเรียงลำดับตามความสำคัญดังนี้คือ 1) การจัดกิจกรรมต้องให้ครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่มให้มีส่วนร่วมร่วมกัน จำนวน 21 คน 2) หน่วยงานผู้รับผิดชอบต้องประชาสัมพันธ์เพื่อขอความร่วมมือจากคนในชุมชน จำนวน 18 คน 3) เสียสละเวลาส่วนตัว เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านั้น จำนวน 8 คน และ 4) แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ว่ามีประโยชน์อย่างไรทั้งต่อตัวบุคคลและชุมชน จำนวน 4 คน ตามลำดับ

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 10 รูปหรือคน มีดังนี้

1) ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ควรให้ความรู้ความเข้าใจให้มากกว่าคนรุ่นใหม่ในเรื่องสถานที่เลือกตั้ง วันเวลาที่ต้องไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การตรวจสอบรายชื่อของตนก่อนทำการลงคะแนนเสียง รวมถึงการกาบัตรลงคะแนนเสียง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดบัตรเสีย อีกทั้งต้องอธิบายด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ครบถ้วน กระชับ ชัดเจน แสดงให้เห็นถึงนโยบายของแต่ละพรรค ของแต่ละผู้สมัคร ผลงานที่ผ่านมา โดยไม่เลือกคนที่ให้เงินหรือซื้อเสียง เพื่อให้ได้ผู้แทนที่เป็นคนดีจริง ๆ เข้าไปทำหน้าที่แทน และที่สำคัญเจ้าหน้าที่ต้องกระตือรือร้นที่จะทำงานด้านนี้อย่างจริงจัง

2) ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการรณรงค์หาเสียง เน้นที่เจ้าหน้าที่ต้องหมั่นประชุม ให้ความรู้ความสามารถกับผู้สูงอายุ รวมถึงการให้ความเอาใจใส่ให้ความเคารพกับผู้สูงอายุ เพราะถือเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีทัศนคติที่ถูกต้องแล้ว เพราะผู้สูงอายุจะติดตามข่าวในชุมชนแบบปากต่อปาก การจะเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นเรื่องของ การตัดสินใจส่วนตัว แต่ต้องไม่กระทบกับกฎหมายเลือกตั้ง หรือเป็นส่วนร่วมในการทุจริตซื้อสิทธิขายเสียง อีกทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมต้องเสียสละเวลาส่วนตัว เพราะผู้สูงอายุ ก็เป็นผู้ที่ยังต้องทำงานทำภารกิจส่วนตัวเช่นกัน

3) ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชนหรือองค์กรทางสังคม เป็นการมุ่งเน้นให้กิจกรรมในการรวมตัวกันพยายามว้างเพื่อให้เกิดการพัฒนาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมและพัฒนาไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมือง ทำให้ได้มีการพูดคุยกันเกี่ยวกับเรื่องในชุมชน เช่น นโยบาย การแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งคนที่จะขับเคลื่อนให้กิจกรรมหรือการมีส่วนร่วมทางการเมืองนี้สำเร็จได้คือเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งในชุมชน จนระดับประเทศ ต้องขับเคลื่อนรูปแบบการมีส่วนร่วมให้เป็นรูปธรรม มากกว่าแจ้งนโยบายแล้วให้ตีความเอง หรือให้ทำความเข้าใจเอง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

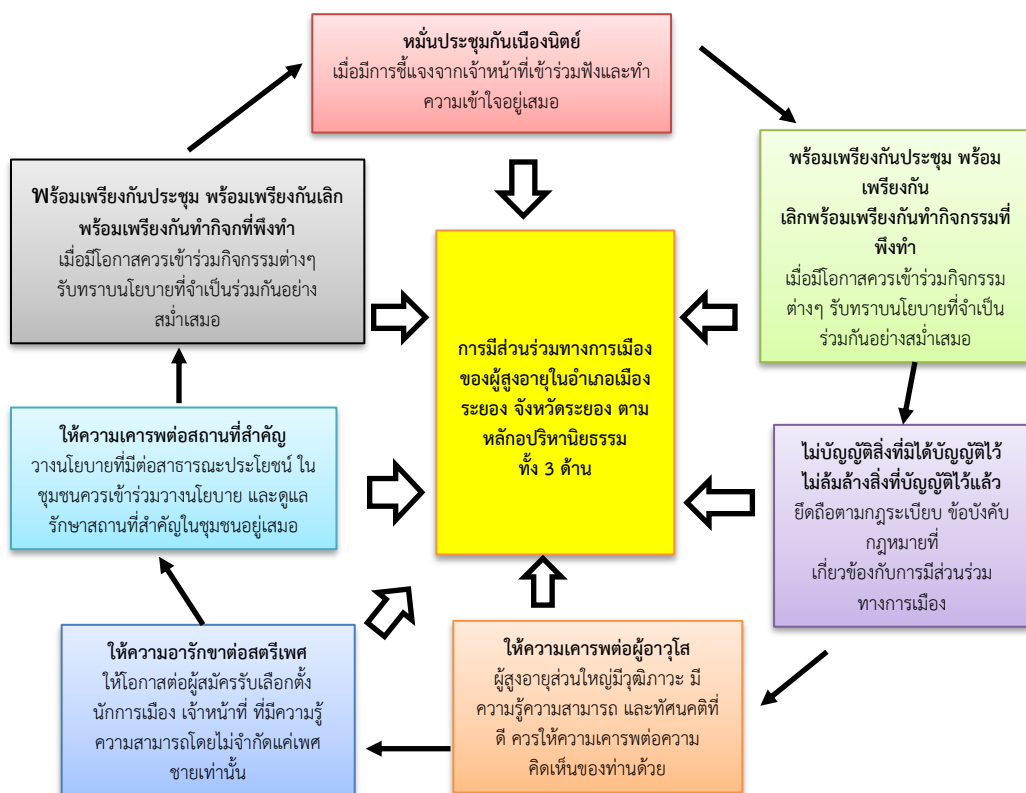
1.1 ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จากผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าความคิดเห็นมากที่สุด คือ ท่านจะเลือกลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับผู้สมัครที่ไม่กระทำผิดกติกา หรือกฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤตยชัย สมมุ่ง (2563) ได้วิจัยเรื่อง "พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง วันที่ 24 มีนาคม 2562 กรณีศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช เขตที่ 2 และเขตที่ 5" ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนเขตที่ 2 และเขตที่ 5 จังหวัดนครศรีธรรมราชส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยลงคะแนนเสียงจากปัจจัยด้านพรรคการเมือง มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านตัวบุคคล และด้านปัจจัยการหาเสียง ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการรณรงค์หาเสียง ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการรณรงค์หาเสียง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าความคิดเห็นมากที่สุด คือ “ท่านมีส่วนร่วมในการชักชวนบุคคลอื่น ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามวันเวลาที่กำหนด” รองลงมาคือ “ท่านได้รวมแนะนำให้เพื่อนบ้าน หรือบุคคลอื่นเคารพต่อกฎหมายการเลือกตั้ง” ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทธรรดา อุ่นกมล (2562) ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทาง

สังคม การรับรู้คุณค่าของตนเองและความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร" ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมของผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง การรับรู้คุณค่าของตนเองของผู้สูงอายุอยู่ในระดับสูง และความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับสูง

1.3 ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชนหรือองค์กรทางสังคม พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชนหรือองค์กรทางสังคม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าความคิดเห็นมากที่สุด คือ “ท่านเคารพ และรับฟังความคิดของคนส่วนใหญ่ในชุมชนที่ท่านอาศัย” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมการรับฟังความเห็นของประชาชน” ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปียกานดา บุญนิธิ (2552) ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชมรมผู้สูงอายุ จังหวัดปราจีนบุรี" ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย พบว่า จากตัวแปรอิสระทั้งหมด 13 ตัว มีตัวแปรอิสระ 11 ตัว ที่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเป็นไปตามสมมุติฐาน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา การเป็นหัวหน้าครัวเรือน เขตที่อยู่อาศัย ความสนใจทางการเมือง ระดับการรับข่าวสารการเมือง ระดับความรู้ทางการเมือง การเป็นสมาชิกของกลุ่มทางสังคมและระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ผลการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวด้วยวิธีถดถอยพหุ พบว่า กลุ่มตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายความแปรผันของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุได้ประมาณร้อยละ 23.0 และภายหลังจากการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆ แล้ว พบว่า มีตัวแปรอิสระ 6 ตัว ได้แก่ อาชีพ เขตที่อยู่อาศัย ความสนใจทางการเมือง ระดับความรู้ทางการเมือง การเป็นสมาชิกของกลุ่มทางสังคมและระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุ ส่วนผลการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวด้วยวิธีถดถอยพหุแบบขั้นตอน พบว่า ระดับความรู้ทางการเมืองสามารถอธิบายการแปรผันของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุได้ดีที่สุด (ร้อยละ 12.9)

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้จากสอบถามและการสัมภาษณ์ สามารถนำมาสังเคราะห์เพื่อไปใช้ประโยชน์ได้จริง ตามองค์ความรู้ที่ได้รับ สามารถขยายความได้ดังนี้

1. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ การมีส่วนร่วมแต่ละด้านคือการจัดกิจกรรม หรือการเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งผู้สูงอายุ มักจะถูกละเลยจากการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะส่วนใหญ่เป็นการมีส่วนร่วมโดยตัวบุคคล หรือกลุ่มเฉพาะเท่านั้น ไม่ได้ครอบคลุมทั้งหมด ยกเว้นด้านการออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ที่มีกฎหมายรองรับอยู่ว่าหากไม่ไปเข้าร่วมจะต้องถูกลงโทษตามกฎหมาย และส่วนใหญ่ผู้สูงอายุในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อสังคม และต่อหน้าที่ในฐานะประชาชนภายใต้รัฐธรรมนูญเดียวกัน แต่การมีส่วนร่วมในด้านอื่น ๆ ก็จำเป็นต้องอาศัยการหมั่นประชุมเช่นกัน เพราะถือเป็นการรับรู้ข่าวสารหาก

ไม่มีการรับรู้ข่าวสารการเข้าร่วมก็ทำได้ลำบากตามไปด้วย ในฐานะเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบก็ปฏิบัติงานได้ยากเช่นเดียวกัน

2. พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิก พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ และการทำกิจอันสมควรให้พร้อมเพรียง จากคำอธิบายในข้อที่ 1 จะเห็นได้ว่า การหมั่นประชุมกันเป็นนิตยเป็นความจำเป็นที่สำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อให้เกิดความสามัคคีกับหมู่เหล่า ซึ่งในข้อที่ 2 นี้ การเข้าร่วมประชุมก็จำเป็นต้องเข้าร่วมประชุมให้พร้อมเพรียงกัน รับฟังข่าวสารที่มีผู้เสนอแนะจนกว่าจะเสร็จสิ้น ทำกิจที่พึงกระทำ และท้ายที่สุด ไม่หนีออกจากการประชุมและอยู่จนการประชุมเสร็จสิ้น ดังพุทธสุภาษิตที่ว่า "สุขา สงฆสส สามัคคี ความพร้อมเพรียงของหมู่คณะทำให้เกิดสุข หรือความสามัคคีนำสุขมาให้" ย่อมสนับสนุนแนวคิดในหัวข้อเหล่านี้

3. ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ อันขัดต่อหลักการเดิม และไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ ตามหลักการเดิม ในธรรมะหัวข้อนี้ กล่าวถึงการไม่บัญญัติสิ่งที่ขัดต่อศีลธรรม คุณงามความดี และสิ่งที่บัญญัติมาจากอดีตแล้วสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันซึ่งก่อให้เกิดความผาสุก ความสงบ ความดีงามในชุมชน ในสังคม และประเทศชาติ การบัญญัติใหม่ ต้องมาจากความเห็นชอบของชนหมู่มาก เป็นการมองเห็นว่าการบัญญัติสิ่งใหม่ที่ไม่ขัดกับหลักการเดิม จะเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติให้เจริญต่อไปได้

4. ให้ความเคารพนับถือผู้อาวุโส รู้จักกาลเทศะ และรับฟังคำกล่าวของท่านเหล่านั้น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ผู้สูงอายุ มักจะเชื่อมั่นในคนที่ตนสนับสนุน ด้านการรณรงค์หาเสียงก็เช่นกัน เพราะผู้สูงอายุ จะสนับสนุนเฉพาะคนที่ตนสนับสนุน และมักไม่ให้ความสำคัญต่อความคิดอื่นที่เห็นแตกต่าง โดยจะเน้นย้ำที่การเลือกสนับสนุนคนดี คนที่ตนรู้จัก ที่รัก ประเทศชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ โดยไม่เน้นย้ำไปที่การวางแผนนโยบาย หรือแนวทางการปฏิบัติงาน เพราะเชื่อมั่นว่า หากรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ จะเท่ากับเป็นคนดีที่ทำงานได้แล้วนั่นเอง ส่วนด้านการรวมกิจกรรมของชุมชนหรือองค์กรทางสังคมส่วนใหญ่ข้อธรรมสนับสนุนในหัวข้อนี้ มากที่สุด เพราะส่วนใหญ่ในชุมชน มักให้ความเคารพ รู้จักกาลเทศะ ต่อผู้สูงอายุ ผู้อาวุโส และรับฟังคำสั่งสอน การวางแผน การวางแผนนโยบาย เพราะในระดับชุมชนเป็นกลุ่มย่อยที่สุดที่ทำให้เห็นภาพได้ชัดเจนมากที่สุดเช่นกัน

5. ให้ความอารักขาต่อสตรีเพศ ไม่ข่มเหงทั้งทางใจ และทางกาย สอดคล้องกับปัจจุบันที่ให้ความสำคัญกับคำว่า "มองข้ามเรื่องเพศสภาพ" ให้ความสำคัญกับทุกเพศว่ามีความรู้ความสามารถเช่นเดียวกัน ไม่จำเป็นว่าผู้นำหรือผู้บริหารจะต้องเป็นเพศชายเท่านั้น แต่เป็นเพศสภาพอื่น ๆ ก็สามารถเป็นได้ เช่น การที่เคยมีนายกรัฐมนตรีนอกหญิงแล้ว การมีกลุ่ม Feminism การมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นกลุ่ม LGBTQ+ ซึ่งในปัจจุบันมีความหลากหลายมากขึ้นและยอมรับมากขึ้นแล้ว เจ้าหน้าที่ที่ให้ความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมต่าง ๆ มีทั้งหญิงและชาย ไม่จำเป็นต้องให้เกียรติเฉพาะเพศชาย เพศหญิง หรือเพศสภาพอื่นๆ ก็ต้องให้เกียรติเช่นกัน

6. ให้ความเคารพต่อสถานที่สำคัญ สาธารณะประโยชน์ รวมถึงสถานที่ปลูกสร้างไว้ทั้งอดีต และปัจจุบัน 1. ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการให้ความเคารพสถานที่เลือกตั้ง ไม่ไปกระทำการผิดกฎหมายการเลือกตั้ง เมื่อลงคะแนนเสร็จก็กลับโดยไม่วุ่นวายในพื้นที่ รวมถึงหากมีการจัดตั้งจุดเลือกตั้งในพื้นที่ที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ยังช่วยเหลือรักษาความสะอาด อีกทั้งจัดเตรียมสถานที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่และ อาสาสมัครในพื้นที่อีกด้วย 2. ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ให้ความเคารพไม่นำข้อมูลการเลือกตั้งไปติดตั้งในพื้นที่ ไม่กีดขวางสาธารณะสถาน บดบังทัศนียภาพ ไม่แจกใบปลิว จนทำให้เกิดความสกปรกเลอะเทอะในพื้นที่สำคัญต่าง ๆ และไม่ทิ้งเศษขยะมูลฝอยไว้ในพื้นที่ที่เข้าร่วมรณรงค์หาเสียง และ 3. ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชนหรือองค์กรทางสังคม

7. จัดให้ความอารักขาคุ้มครอง ป้องกัน อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลาย รวมถึงบรรพชิตผู้ดำรงธรรมเป็นที่พึ่งทางใจของประชาชนทั่วไปด้วย และให้การปฏิสังขณผู้มาสู่สถานที่ของตน ในหลักธรรมข้อนี้ สนับสนุนการให้ความอารักขาป้องกันแก่ผู้มีความรู้ความสามารถ ผู้อยู่ในศีล ดังเช่นพระอรหันต์ และบรรพชิต รวมไปถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และรวมไปถึงการให้การต้อนรับปฏิสังขณแก่บุคคลผู้มาให้ความรู้ความเข้าใจ รวมไปถึงเจ้าหน้าที่ให้ความรู้ด้านการเลือกตั้ง การชี้แจงนโยบาย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. คณะกรรมการการเลือกตั้ง นำหลักพุทธธรรมวางแผนนโยบาย และโครงการ และให้ความรู้ความเข้าใจด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเป็นรูปธรรม
2. ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น วางแผนนโยบาย และโครงการที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยนำผลจากข้อมูลการวิจัยประยุกต์ใช้ในอนาคต

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. คณะกรรมการการเลือกตั้งรับผิดชอบออกปฏิบัติงานให้ความรู้ความเข้าใจถึงเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมือง หรือวิธีการในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง วิธีการกับัตรลงคะแนน วิธีการเลือกผู้แทนที่ตนชื่นชอบ ให้แก่ผู้สูงอายุ ได้รับทราบด้วยวิธีการที่ง่าย สะดวก กระชับ และเข้าใจง่าย โดยข้ามขั้นตอนการชี้แจงด้วยตัวอักษร เป็นขั้นตอนที่เสนอด้วยรูปภาพ หรือการแสดงบทบาทสมมติให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น

2. ฝ่ายปกครองส่วนท้องถิ่น ออกปฏิบัติหน้าที่เชิงรุกโดยให้ความสำคัญกับการพบปะผู้สูงอายุนอกสถานที่นอกเหนือจากการเรียกประชุมผู้สูงอายุตามวาระ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับ “การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของผู้สูงอายุ ตามหลักกาลามสูตร ในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง”

2. ควรวิจัยเกี่ยวกับ “การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่างช่วงอายุ ในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง”

เอกสารอ้างอิง

- กฤตยชญ์ สมม่ง. (2563). พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง วันที่ 24 มีนาคม 2562 กรณีศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช เขตที่ 2 และเขตที่ 5 (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ปิยกานดา บุญนิธิ. (2552). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชมรมผู้สูงอายุ จังหวัดปราจีนบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระมหาณรงค์ ธรรมเมธี. (2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการเลือกตั้งทั่วไปของชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาอภัยยศ มหามงคล. (2564). การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบธรรมาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเนินพระ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง. วารสารพุทธนวัตกรรมการจัดการ, 4(1), 65-73.
- ภัทรดา อุ่นกมล. (2562). การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรับรู้คุณค่าของตนเอง และความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2564). สถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร(รายเดือน). สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://stat.bora.dopa.go.th>.
- เอกชัย พรนิคม. (2564). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลเหมืองแก้วอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่. วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมการบริหาร, 3(2), 1-11.

